



# Ritmika i ples – izborni predmet



TREĆE PREDAVANJE: PLES I STVARALAŠTVO KOD DECE;  
SADRŽAJI PLESA U FUNKCIJI RAZVOJA STVARALAŠTVA KOD DECE

# PLES I STVARALAŠTVO KOD DECE

- ▶ Dete se kroz ples uvodi u stvaralaštvo.

## Koji je sinonim za stvaralaštvo?

- ▶ Stvaralaštvo je večita tema proučavanja
- ▶ Ostvarivanje stvaralačkog potencijala je pristupačno svakom pojedincu, naročito, deci
- ▶ Odnos uzrast - kreativnost je obrnuto proporcionalan. **Zašto?**
- ▶ Prisutan je jaz između proklamovanih ciljeva i realne prakse
- ▶ Definicija stvaralaštva – polje “kreativnosti” i “lucidnosti” mnogih struka i pojedinaca

- 
- 
- ▶ **Psihoanalitičari** izvore procesa stvaralaštva pronalaze u nesvesnom
  - ▶ **Teorije sposobnosti** naglašavaju značaj sposobnosti (naročito, divergentnih)
  - ▶ Razvojne teorije **razmatraju stvaralaštvo kroz fenomen igre**

**“Igra je u osnovi svekolikog stvaralaštva”**

**Ljubivoje Ršumović**

## Različite definicije stvaralaštva (kreativnosti):

- ▶ Asocijativni proces povezivanja ideja na originalan način (*Jackson & Messik, 1998*)
- ▶ Osetljivost za problem, proces uspešnog i originalnog formulisanja i testiranja hipoteza (*Torrance, 1978*)
- ▶ Proces nalaženja činjenica, originalnih ideja, problema, rešenja (*Wallas, 2004*)
- ▶ **Igroliko posmatranje sveta** (*Leff, 2003*)

Prvi predispitni zadatak: Pronađite u literaturi još neku definiciju stvaralaštva (kreativnosti), navedite autora i samu definiciju

---

---

---

# Manifestovanje stvaralaštva kod dece:

1. **Kao delo (produkt)?**
2. **Kao proces?**



# Manifestovanje stvaralaštva kod dece:

1. **Kao delo (produkt):**

Kod dece delo nije neophodan konstitutivni element stvaralačkog ponašanja



2. **Kao proces:**

Kod dece se proces stvaranja uglavnom svodi na **igrovne aktivnosti**

**Preduslovi za stvaranje** (unutrašnji i spoljašnji)

**Na koje faktore vaspitač može više da deluje?**

**Koja vrsta motivacije kod dece je poželjnija?**

- 
- 
- ▶ Kod dece je teško utvrditi ko je kreativan, ko nije, i da li će i kasnije tako ostati.
  - ▶ Stvaralački produkt (čak i kada postoji), kod dece je teško proceniti.

Dečje **plesno stvaralaštvo** proističe iz posebnih sposobnosti i interesovanja, aktuelizovanih u podsticajnoj sredini kroz slobodne igrolike i plesne aktivnosti i nekada može za posledicu da ima neobične i zanimljive produkte.

Elementat namere da se stvori delo kod dece zauzima inferiorno mesto (u plesu, naročito)

# Odnos između znanja i stvaralaštva



- ▶ Prema modernim teorijama, znanja imaju važnu ulogu u formiranju kritične granice ispod koje stvaralaštvo nije moguće.
- ▶ Stvaralaštvo je funkcija znanja, imaginacije i evaluacije (Parnes, 1993).
- ▶ Upotreba znanja na imaginativan način je suština kreativne produktivnosti u različitim oblastima, pa i u plesu.



Prikazane fotografije i plakat deo su istraživanja prezentovanog na međunarodnoj konferenciji.

**Drugi predispitni zadatak: pročitati dolenađeni naučni rad i ukratko objasnite kakav je odnos između motoričkih znanja i kreativnosti:**

- ✓ Sturza-Milić, N. (2012): Značaj akumulacije motoričkog znanja za ispoljavanje motoričke kreativnosti dece. Istraživanja u pedagogiji, godina II, broj 2, 53-64.

<http://www.uskolavrsac.edu.rs/wpcontent/uploads/2011/06/Srpski3k.pdf>

# Motor Knowledge Accumulation and Motor Creativity Manifestation

Nataša Sturza Milić

Preschool Teacher Training College "Mihailo Palov" Vrsac, Serbia



## Introduction

According to contemporary creativity theories, knowledge has an important role to play in forming of a critical level below which creativity is not possible. Insufficiently stimulated and developed motor skills and knowledge at this age can be the cause of decreased or 'slumbered' motor creativity. Motor creativity can be defined as an ability to produce numerous and original motor responses to a stimulus (Wyric 1968).

## Method

The study included a total number of 224 children aged 6 to 6,5 years. Motor tasks were aiming at motor skill estimation, as well as children's motor knowledge. Motor effectiveness was estimated according to application of 7 mobile tasks battery.

Motor creativity was evaluated according to Torrance's test Thinking Creatively in Action and Movement (TCAM), which is standard in testing children in preschool period (Torrance, 1981).

The used problem task was – In how many different ways can you carry a ball?

TCAM produces three types of results-fluency, originality and flexibility.



Figure 1. Battery of Motor Tasks



Figure 2. Different ways of carrying a ball

## Results

Variable	N	Min	Max	Mean	Std
CFLU	224	2.00	22.00	11.24	3.259
CORI	224	0.00	9.00	3.225	1.066
CFLE	224	0.00	11.00	8.27	2.323

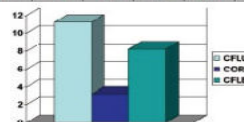


Figure 3. Main descriptive indicators for the variables of motor creativity - Fluency (CFLU), Originality (CORI) and Flexibility (CFLE)

	CFLU	CORI	CFLE
SLO	$r = .458^*$ $p = .000$	$r = .458^*$ $p = .000$	$r = .433^*$ $p = .000$
SIU	$r = .154$ $p = .107$	$r = .113$ $p = .238$	$r = .141$ $p = .153$
POB	$r = -.427^*$ $p = .000$	$r = -.418^*$ $p = .000$	$r = -.413^*$ $p = .000$
MHB	$r = -.252$ $p = .017$	$r = -.247$ $p = .026$	$r = -.341$ $p = .037$
DSS	$r = -.040$ $p = .678$	$r = -.052$ $p = .585$	$r = -.048$ $p = .651$
TAP	$r = .261^*$ $p = .005$	$r = .234$ $p = .024$	$r = .342^*$ $p = .000$
R20	$r = -.411^*$ $p = .000$	$r = -.381^*$ $p = .000$	$r = -.381^*$ $p = .000$

Figure 4. Correlation between motor tasks and variables of motor creativity - Fluency (CFLU), Originality (CORI) and Flexibility (CFLE)

## Discussion

The results lead to the conclusion that in the case of some motor tasks there is a link between motor successfulness and motor creativity. It has been assumed that the children motorically more successful in the stated motor tasks had achieved better results in the test of motor creativity, that is, they were able to give higher number of motor response to the given tasks in comparison to children who had been less motorically successful.

## Conclusions

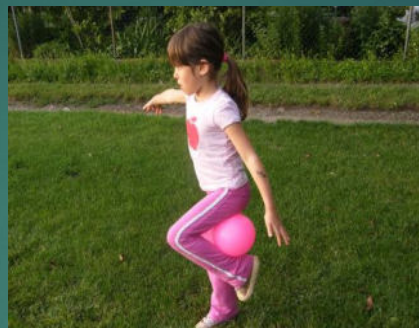
Due to the fact that the results of the research show a correlation between success of children in the performance of certain motor tasks and motor creativity manifestation, it can be concluded that the system of positive influences on physical activity can have a decisive role, both in the development of motor successfulness and in the development of motor creativity.

## References


Wyric, W. (1968). The development of a test of motor creativity. Research Quarterly, No. 39.  
Torrance, E.P. (1981). Thinking Creatively in Action and Movement. Bensenville, Scholastic Testing Service.



Na koje načine možeš nositi loptu?

Test za procenu motoričke kreativnosti (Sturza Milić, Kineziologija, 2014)



# Mogući test: na koje načine možeš da plešeš sa loptom?

- ▶ Elementi ritmičke gimnastike.
  - ▶ Hajde da ih nabrojimo...
  - ▶ Na koje načine možeš da plešeš sa vijačom?
  - ▶ Treći predispitni zadatak: izabrati jedan način plesa sa rekvizitom i opisati moguće načine
- ▶ Na koje načine možeš da plešeš sa...?
  - ▶ Na koje načine možeš da plešeš sa...?
- 



- 
- 
- ▶ Nedostatak adekvatnih sposobnosti i znanja, upotreba neefikasnih metoda učenja, nemotivisanost, strah od neuspaha i kritike, ometaju pojedinca u stvaralačkom rešavanju problema (Tejlor, 1997).
  - ▶ Znanja stečena podsredstvom malog broja primera su uglavnom uska i teže primenjiva na nove situacije. Ona mogu sputavati stvaralaštvo.
  - ▶ Znanja stečena uz učešće različitih sadržaja, mogu biti preduslov za stvaralaštvo.
  - ▶ **Zašto je ova činjenica važna za vaspitače?**

Deci je potrebno usmeravanje i vođstvo u atmosferi koja podstiče razvoj stvaralaštva i motoričko učenje, a ona podrazumeva:

- ▶ što više različitih razvojnih, motoričkih aktivnosti, **PLES!**
- ▶ što više igrolikih aktivnosti; **PLESNE IGRE**
- ▶ vizuelne demonstracije uz korišćenje raznovrsnih rekvizita;
- ▶ instrukcije i povratnu vezu od strane odraslih i vršnjaka;
- ▶ ohrabrenje i podršku; **DEČACIMA I DEVOJČICAMA**
- ▶ akcenat na zabavi i razonodi; **PLEŠIMO SA OSMEHOM!**
- ▶ obezbeđivanje bezbedne i podsticajne sredine za učenje
- ▶ bogatstvo prostora, rekvizita, sprava, muzike...
- ▶ spremnost i edukacija odraslih da se u ovom segmentu vaspitno-obrazovnog rada angažuju

# PLES KAO SADRŽAJ AKTIVNOSTI DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

- ▶ Dečji pokreti su po svojoj prirodi slobodni, ritmični, spontani
- ▶ Deca ne mogu mirno da sede ako se u prostoriji čuje muzika (njen doživljaj izražavaju kroz pokret i igru, osmeh)
- ▶ Dečji plesni pokreti treba da prate muzičku misao. Muzika pokretima daje impuls, dok vaspitač svojim instrukcijama može da usmerava plesnu aktivnost
- ▶ Pored jednostavnosti, osobina dečjeg plesa je celina plesne i muzičke forme, preplitanje sa ostalim oblastima
- ▶ Jedino je opravdan **INTEGRATIVNI** pristup

- 
- 
- ▶ Predškolsko dete vlada prirodnim oblicima kretanja koja nisu još sasvim sigurna
  - ▶ Deca teže kretanju koje ne zavisi od formi
  - ▶ Kretanje ne sme biti strogo ukalupljeno u neke forme (što se tiče kvaliteta pokreta i prostornih puteva)
  - ▶ Detetu ne treba nametati pokret spolja, on izražava pokret kako ga je doživelo
  - ▶ Dete upoznaje odnos između pokreta i svog unutrašnjeg sveta





## U radu sa decom predškolskog uzrasta mogu se koristiti sledeći oblici kretanja i pokreti:

- ▶ Običan korak (ritmično, harmonično hodanje)

Kako možemo zadati ritam? Čime?

- ▶ Korak u usponu (na prstima)
- ▶ Trčeći korak (lepršavo, lako trčanje)
- ▶ Poskoci (dečji poskok, galop napred i strance)
- ▶ Sunožni skokovi u ritmu
- ▶ Korak sa privlačenjem (sa i bez prenosa težine tela)
- ▶ Okreti i ravnoteže prilagođeni deci

- 
- 
- ▶ Gibanje rukama i nogama
  - ▶ Gibanje telom **Podražavamo...**
  - ▶ Figurativna kretanja
  - ▶ Plesni koraci iz narodnog folkolora, klasičnog plesa (već smo videli mogućnosti kroz prezentaciju *Istorija plesa*)

Budući da nismo u situaciji da svi zajedno demonstriramo navedena kretanja, pogledaćemo film:

Film – okreti, plesni skokovi 5.28 min.

<https://youtu.be/BFPMGaz9ZVA>

- 
- 
- ▶ Od dece se može očekivati da svoje pokrete realizuju u 2/4, 3/4 i 4/4 taktu

(na primer: pljeskanjem u mestu ili kretanju, u formi oponašanja neke životne radnje – kopanje, sejanje, seckanje, ili imitiranjem drugih likova, uz zvučnu stimulaciju dečjih ritmičkih instrumenata)

- ▶ Prostorni putevi dok se izvode kretanja: pravolinijsko, kružne putanje, elipsaste, zmijolike, spiralne..




## **PUT VODI OD PRIRODNOG POKRETA, DA BI SE, KASNIJE, IZ NJEGA IZDVOJIO UMETNIČKI**

- Svi pokreti vode poreklo od osnovnih, filogenetskih kretanja
- Stoga, u radu sa decom treba poći od prirodnog pokreta, “osloboditi” ga, da bi ga kasnije, eventualno, kultivisali
- Decu treba podstaći da se slobodno izraze putem svog tela



Kako to postići?

**Prvenstveno, akcentat staviti na improvizaciju pokreta**

- Muzika je izazov za pokret, aktivnosti započeti improvizacijom pokreta u skladu sa muzikom
  - Decu treba pustiti da intuitivno osete šta muzika “govori” , da bi ih ona podstakla da taj doživljaj saopšte svojim telom
- 



To ćemo postići na sledeći način:

- Puštamo deci muziku na koju oni treba sami da improvizuju pokrete, tako da se njihove kretnje i pokreti usklade sa **ritmom i karakterom** melodije
- Zatim, menjamo muziku i **podstičemo** da promenu deca prate pokretima

Primeri melodija koje možemo koristiti:

- ▶ Sen-Sans Karneval životinja

<https://www.youtube.com/watch?v=1L993HNAa8M>

Kontrast

Sen-Sans Slon (br.2 CD1)

<https://www.youtube.com/watch?v=Pi0XikoUx7c>

- ▶ Sen-Sans Ptice (br.29 CD1)

- ▶ Bubarov let (br. 5 CD1)

- ▶ Sen Sans Petlovi i kokoške (br.15 CD1)

- ▶ Bah Arija (br. 21 CD1)

- ▶ Radecki marš - Štraus (br. 7 CD1)

- ▶ Molimo za finu tišinu (br.11 CD1)





► Zadatak za studente:

M. Ilić Beli „Dvanaest meseci“

<https://www.youtube.com/watch?v=vvCoACsp26o>

Koristeći nabrojana plesna kretanja, „ilustrovati plesnim pokretima“ jedan mesec po izboru iz kompozicije „Dvanaest meseci“

Integrativno pristupiti zadatku



Hvala na pažnji!

